

тора філософії, Франко в 1895. р. виголосив на львівським університеті виклад на тему: «Наймичка» поема Т. Шевченка, а збір професорів ухвалив надати йому катедру історії української літератури. Та і тепер злі духи не спали й впливали на графа Баденія, тодішнього намісника Галичини, який і без того був неприхильно настроєний до чоловіка, що три рази за правду сидів в криміналі, щоби не затвердив професури Франка, що він і зробив.

V.

В 1898. р. відсвятковано у Львові 25-літний ювілей письменської діяльності Івана Франка. Свято відбулось заходом молоді в великій салі, де зібралось багато людей різного стану, щоб віддати поклін та złożити подяку за його працю для України. По промові Михайла Грушевського, професора львівського університету й вченого історика, промовив в імени селян соймовий посол-селянин Стефан Новаковський ось так: «По 1848. р. жили наші хлопів темні і безрадні. Не було нікого, хто би ними заопікував ся й вивів їх на твердий гостинець. Панські жарти все ще дошкулювали хлопам. Справді, «бідні хлопів, бідний край» зазнав так багато горя, що не хотів вірити в добро... Перший, що цілою душею приляг до хлопів був Іван Франко. Всю свою працю, все своє жите, він дав для хлопів, найтяжші удари не відвели його від боротьби за правду, за добро, за волю... І хлопів зрозуміли його. І мукми в місцях «неволі і сліз», де повстали Франкові «тюремні сонети», засвідчили, що його наука стала для них заповітом в житю. Хлопів з найбільшою вдячністю дивлять ся на працю Франка, а будучі покоління його працю будуть благословити».

Відтак промовляла письменниця Наталія Корбиська й витала оборонця женщин, яких неволю представив в драмі «Украдене щасте» в оповіданнях «На дні», «Між добрими людьми», а навіть написав особну студію: «Жіноча неволя в укр. піснях». Франко перший вивів тип жінки-еманципантки в українській літературі.

Іменем молодіжки промовляв Гриць Гарматій.

На кінці промовив його найближчий товариш, Михайло Павлик, тими словами: «Отже за те, що не погордив еси найдорожчим духовим скарбом наших мас — їх мовою, простою мовою наших народних пісень та оповідань, — а противно поклав еси її в основу своєї праці на нашій літературній ниві та показав своїми власними писаннями, що мова та спосібна до найвищих творів штуки й науки. Спасибі Тобі, що звеличив еси мову, — довго, ба ще й тепер поневіряну деякими нерозумними синами нашої неньки (України), — і силою свого таланту всилював людей чужих, культурніших від нас націй, вшанувати її перекладами Твоїх праць на їх літературні мови. Сим поміг Ти покласти нашу просту мову в ряді цивілізованих мов».

Франко зворушеним голосом подякував всім тим, що устроїли свято й говорив далі: «Яко син селянина, вигодуваний твердим мужицьким хлібом, я почував себе до обовязку віддати працю свого життя тому простому народови. Вихований у твердій школі я від малку за-